

[K. B. Andersen.]

læse digte, gå i teater, forske og diskutere samfundsproblemer, har levet et mere rigtigt, livsnært liv end en bryggeriarbejder, der har brugt livet på et åndeligt fattigt familieliv, værtshusbesøg og andet godt?"

Det er altså filosofiprofessorens vurdering af de folk, som vi her i tinget alle er interesseret i at møde rundt omkring i oplysningsarbejdet. Han siger senere, at det, der værnar os mod totalitære stater og militærdiktaturer og andet barbari, det er, at man sørger for, at de ca. 10 pct. kvikkeste danskere har den indre frihed. Han har tit undret sig over, at kulturpolitikere ser det som et mål at få enhver dansker til at tage personlig stilling til alle politiske problemer, og så siger han igen om arbejderen:

„En arbejder, der står på fabrikken 44 timer om ugen, har kone og børn og spiller billard og fodbold, har ikke tid til den slags, og hvorfor skulle han dog også være interesseret i politik og kultur?“

Og for nu at være helt sikker på, at man ikke har misforstået, så uddyber han det i en kronik i Aktuel for den 8. marts i år, hvor han siger:

„Det er udmærket at drive folkeoplysning gennem aftenundervisning, studiekredse, foredragsforeninger osv., men det er vigtigere, at de mennesker, som er opinionsdannende, tænker for andre, varetager andres interesser, bestemmer over andres liv og lykke, jeg tænker her på politikere, journalister, jurister, lærere, læger, socialrådgivere, ledere af større virksomheder m. fl., opdrages til at tænke selvstændigt og så fordømsfrit som muligt.“

Man tør jo nok sige, at hvis professoren blot i nogen måde havde ret i disse betragtninger, så kunne vi pakke denne lov sammen; det er utroligt, at man kan være så klog og i så høj grad manglende visdom.

Professoren siger afsluttende i sine kulturbetragtninger:

„Når jeg lejlighedsvis erfarer, hvilke flade, ufordøjede og banale anskuelse folk kan have om tilværelsen, kan jeg mærke, at det ville være mig umuligt at leve i sådanne anskuelse, og det kræver et tankearbejde at forstå, hvordan vedkommende kan holde det ud.“

Jeg synes, man må sige, når man ser pro-

fessorens betragtninger, at han i ualmindelig grad har fundet sig til rette i at leve med flade, ufordøjede og banale anskuelse, der vidner om en uvidenhed, som er temmelig kompromitterende for en mand i den stilling. Men jeg tror, vi skal beholde forslaget på bordet. Vi har jo ikke ligesom professor Favrholdt afskrevet de 90 pct. af Danmarks befolkning. Jeg tror, at mange vil få glæde af den lovgivning. Derfor vil vi gerne støtte den.

Knud Bro: Jeg tror ligesom hr. K. B. Andersen ikke, vi skal tage lovforslaget af bordet, fordi professor Favrholdt har gjort nogle bemærkninger om det. Det får mig snarere til at tænke på en af Engstrøms tegninger, hvor en jævn mand var kommet i teatret til et af de store dramaer, og hvor han i den store vanvidsscene, hvor kvinden græd, som hun var pisket, lænede sig ud fra øverste balkon og udrød: så hold dog op med det flæberi, det er sørgeligt nok i forvejen!

Jeg tror, dette lovforslag er tidstypisk, fordi det ikke alene i sin titel rummer fritid, men også fordi det er en ny filosofi, som nok kan trænge til at vinde indpas her i huset, at det ikke bare er et spørgsmål om at erhverve velstand, at det ikke bare er et spørgsmål om at diskutere økonomi, men også, hvorledes vi anvender denne velstand og denne økonomiske fremgang på en mere menneskeværdig måde, end det samfund, vi hidtil har levet i, måske har gjort. De prognoser, vi har set, viser jo alle, at vi vil få længere og længere fritid, og det vil sige større og større mulighed for at arbejde med ting, der ligger uden for det, der var menneskets åg, om jeg så må sige: vi skulle arbejde alene for at ernære os. Men det giver os jo unægtelig også andre perspektiver; det har jo bl. a. ført til det i velfærdsstaten så bekendte udtryk, at man skal slå tiden ihjel, og det har man vel lov til at betegne som en af de dumme former for selvmord, man kan tænke sig.

Det rejser også et andet problem, det er industrisamfundets dybe kløft mellem dem, der kan noget, og dem, der ikke kan noget, det, der måske bliver den største pris at betale for velstanden og industrisamfundet, hvis vi ikke i tide er opmærksom på, at alle skal have den adgang og den viden til at kunne deltage i det moderne samfund,